

פרק 7 - תרבות ופנאי

מקורות

לוח 1: ע' / מינהל החינוך, התרבות והספורט

לוח 2: ע' / מינהל החינוך, התרבות והספורט

- קורא רשום** - מתייחס לקוראים שרשומים בספריות כמנויים של אותה ספרייה.
קורא פעיל - מתייחס לכל אדם שהשאל ספר בין אם הוא רשום/מנוי ובין אם לאו.

לוח 3: המוזיאונים המופיעים בלוח

- מוזיאונים** - מוסדות ציבוריים המוכרים והמוגדרים כמוזיאונים ע"י חוק המוזיאונים. מוזיאונים המופיעים בפרק זה הם מוסדות מלכ"ר הנתמכים ע"י משרד החינוך, התרבות והספורט של מדינת ישראל ו/או ע"י מינהל החינוך, התרבות והספורט של עיריית תל-אביב-יפו.

לוח 4: התאחדות ענף הקולנוע בישראל

לוח 5: המוסדות המופיעים בלוח ומינהל החינוך, התרבות והספורט

המוסדות המופיעים בלוח הם מוסדות ציבור מוכרים ע"י משרד החינוך, התרבות והספורט. אלו הם מוסדות מלכ"ר הנתמכים ע"י משרד החינוך, התרבות והספורט של מדינת ישראל ו/או ע"י מינהל החינוך, התרבות והספורט של עיריית תל-אביב-יפו.

לוחות 6-8: ע' / מינהל החינוך, התרבות והספורט

תיאור והסבר

1. ספריות עירוניות

בת"א-יפו פועלת רשת ענפה של ספריות עירוניות, הפרוסה על-פני כל העיר. מספר הספריות הפעילות אשר עמדו לרשות התושבים בסוף 2011 עמד על 21, ומספר הספרים להשאלה בהן היה למעלה ממיליון ספרים - 1,034 אלף ספרים בהשוואה ל-1,025 אלף ספרים ב-2010 (לוח 7.1). יש לציין שבנוסף לספרים שעומדים להשאלה ישנם בספריות העירוניות עוד כ-307,700 ספרים שאינם להשאלה. במהלך 2011 היו בספריות העירוניות 35,221 השאלות ספרים בממוצע לחודש, מספר השאלות נמוך במעט בהשוואה לזה שהיה ב-2010 (37,584 השאלות בממוצע לחודש). מספר הקוראים הרשומים (המנויים לספריות העירוניות) בסוף 2011 עמד על 66,906 שהם כ-17% מאוכלוסיית העיר. מספר הקוראים הפעילים בספריות העירוניות, כלומר אנשים ששאלו ספרים במהלך השנה היה 34,249 ומספר ההשאלות הממוצע לקורא פעיל עמד על ספר אחד לחודש (לוח 7.2).

ספריית "שער ציון - בית אריאלה" הינה הגדולה והמרכזית שבין הספריות העירוניות ולה יש כ-21,900 קוראים רשומים. בשנת 2011 היא העמידה לרשות הקהל למעלה מחצי מיליון ספרים להשאלה ולעיון. מספר ההשאלות החודשי הממוצע עמד על כ-10,000 ומספר הקוראים הפעילים ששאלו ספרים במהלך השנה היה כ-8,700.

בספריית בית אריאלה מספר ספריות ייחודיות הכוללות אוספים חשובים וארכיונים: הספרייה התורנית ע"ש הרמב"ם; ספריית אחד העם; הספרייה למחול וארכיון המחול; מדור העיתונות; ארכיון התיאטרון; והספרייה למוסיקה ע"ש אליס גיטר. מלבדם מתארחים בבית אריאלה, הספרייה המשפטית של לשכת עורכי הדין במחוז תל-אביב והגרפוטק הישראלי ובו אוסף יצירות הדפס מקוריות של אמנים ישראלים הניתנות להשאלה. בספריית בית אריאלה נערכה בשנת 2011 ספירת מלאי וכתוצאה מכך דולל אוסף הספרים ומספר הפריטים (מקוטלגים ושאינם מקוטלגים) נאמד היום בכ-474,000, לא כולל חומרים ארכיוניים. מספר זה נמוך בכ-40 אלף ממספר הספרים בשנה הקודמת. מבין 22 מאגרי המידע שספריית בית אריאלה מנויה עליהם ישנה גישה לחמישה מהם מבית אריאלה בלבד, ואילו לשאר ישנה אפשרות לגשת מרחוק - מהבית. כל מנוי, בכל ספרייה מספריות העיר, יכול ליהנות משירות זה. מספר הכניסות הממוצע לחודש בשנת 2011 למאגרי המידע עמד על 212. מאגרי המידע הפופולריים ביותר היו "מפתח חיפה" ו"כותר" (שניהם בעברית). רשת הספריות העירוניות כוללת גם את הספריות האזוריות והשכונתיות; רובן מספקות שירותי השאלה ועיון, אפשרות שימוש באינטרנט ובלומדות, אפשרות האזנה והדרכות לתלמידים ופעולות תרבות, כגון שעת סיפור ומפגשים עם סופרים. כמו כן, מתקיימות בספריות תערוכות בנושאים שונים.

2. מוזיאונים

בתחום המוזיאונים, כמו בתחומי תרבות אחרים, מהווה ת"א-יפו מוקד מטרופוליני וארצי - הן בתחום ההיצע והן בתחום הצריכה. מספר הביקורים בכל המוזיאונים בת"א-יפו (ראה/י הגדרה בסעיף "מקורות" בעמוד הקודם) עמד ב-2011 על למעלה ממיליון וחצי (1,511,004 ביקורים). נתון זה מצביע על המשך מגמת העלייה ההדרגתית במספר הביקורים לאורך השנים, מגמה שהחלה בשנת 2008 (לוח 7.3). בין השנת 2008 לשנת 2011 חלה עלייה של כ-22% במספר הביקורים במוזיאוני העיר (בשנת 2008 היו כ-1.2 מיליון ביקורים).

עם המוזיאונים הגדולים של העיר נמנה מוזיאון ארץ ישראל-תל-אביב שנוסד ב-1953. בחלקו הגדול הוא ממוקם ברמת אביב על שטח של 140 דונם. זהו קומפלקס מוזיאוני המקיף מספר ביתנים ומספר מרכזי פעילות וביניהם: ביתן הזכוכית, ביתן הקרמיקה, ביתן קדמן למטבעות, ביתן נחושתן, ביתן לאתנוגרפיה ולפולקלור, ביתן תל קסילה, מרכז אדם ועמלו, ביתן הדואר והבולאות, פלנטריום ועוד. למוזיאון שלוחות נוספות ברחבי העיר, לדוגמה היכל העצמאות ומוזיאון ישראל לתיאטרון. מספר הביקורים במוזיאון ובשלוחותיו בשנת 2011 עמד על 437,365, עלייה של כ-25% בהשוואה לשנת 2010, בה נרשמו 350,676 ביקורים. באופן כללי, מתחילת העשור האחרון מספר מבקרי המוזיאון נמצא בעלייה. בשנת 2011 נפתחו במוזיאון זה 21 תערוכות חדשות במגוון תחומים (תערוכות צילום, תערוכת זכוכית, תערוכת קרמיקה, תערוכת תכשיטים, מטבעות ועוד). במוזיאון התקיימו הפעלות והדרכה לבני נוער ולתלמידים בהן השתתפו 60,219 תלמידים.

מוזיאון אחר, מוזיאון תל-אביב לאמנות, הוא המוזיאון לאמנות מודרנית מהחשובים ומהמרכזיים בישראל. במוזיאון זה מבקרים מדי שנה יותר מחצי מיליון בני אדם. המוזיאון, שתולדותיו שזורים בהיסטוריה של העיר תל-אביב, נוסד בשנת 1932 בביתו של ראש העיר הראשון, מאיר דיזנגוף. ב-1971 הושלמה הקמת משכנו הנוכחי של המוזיאון. בשנת 2011 נחנך אגף חדש במוזיאון, אגף שבעצם הוא בניין שלם המשתרע על-פני כ-18,500 מ"ר. נוסף על תערוכות הציור והפיסול, מציג המוזיאון גם תערוכות בנושאי אדריכלות, צילום, עיצוב וכן סרטי וידאו.

במהלך 2011, הוצגו 30 תערוכות מתחלפות במשכן בשד' שאול המלך ו-2 בביתן הלנה רובינשטיין. במוזיאון ישנן 5 תערוכות קבע (כולל תערוכת הקבע בגן הפסלים), בהן מוצגים פריטים מ-9 אוספים שונים. מספר הביקורים במוזיאון הגיע בשנת 2011 ל-495,136, ובביתן הלנה רובינשטיין היו בשנה זו עוד 63,505 ביקורים, כלומר מספר הביקורים הכולל עמד על 558,641. בסך הכול לאורך השנים האחרונות חלה עלייה במספר הביקורים, אם כי בהשוואה לשנת 2010, בה היו 600,131 אלף ביקורים, מדובר בירידה קטנה של כ-7%.

בית התפוצות קנה לעצמו מקום מיוחד לא רק בין מוסדות התרבות של העיר ושל המדינה, אלא גם בעולם היהודי כולו, בתור המוזיאון הראשון לתולדות העם היהודי, המוקדש להצגת חיי היהודים ותרומתם ליצירה ולתרבות האנושית למעלה מ-2,000 שנה. המוזיאון מהווה גם מרכז תרבותי רב גווני בתחום התרבות והאמנות היהודית. בשנת 2011 ביקרו בבית התפוצות 139,005 איש, מספר גבוה משמעותית מזה שהיה בשנים הקודמות, במיוחד בהשוואה לנתון משנת 2010 (104,035 ביקורים) - חלק מהמבקרים השתתפו בימי עיון, בסדרות ובהרצאות ובפעילויות נוספות שארגן המוזיאון.

נוסף לשלושת המוזיאונים הגדולים: מוזיאון ארץ ישראל תל-אביב, מוזיאון תל-אביב לאמנות ובית התפוצות, קיימים בעיר מוזיאונים קטנים יותר, אך בעלי ייחוד משלהם. הגלריה האוניברסיטאית לאומנות ע"ש גניה שרייבר באוניברסיטת תל-אביב הוקמה ב-1976. בנוסף לתערוכות המתחלפות היא משמשת מעבדת מחקר לתלמידי אמנות ולסטודנטים המתמחים במוזיאולוגיה באוניברסיטה. ב-2011 ביקרו בה כ-25,000 איש, מספר ביקורים נמוך מזה לזה שהיה בשנתיים הקודמות (כ-30,000 איש).

המוזיאונים של משרד הביטחון הכוללים את: מוזיאון ההגנה ע"ש אליהו גולומב, מוזיאון האצ"ל, מוזיאון האצ"ל בתש"ח ע"ש עמיחי פאגלין, מוזיאון לח"י ע"ש יאיר שטרן, מוזיאון הפלמ"ח (חדש) ומוזיאון בתי האוסף לתולדות צה"ל. במוזיאונים אלה ביקרו ב-2011 כ-198,500 ביקורים, מהם כ-89,600 ביקורים במוזיאון הפלמ"ח.

במאי 1998, נפתח מוזיאון נחום גוטמן, בבית הסופרים ההיסטורי בשכונת נווה צדק - היצירות לאוסף המוזיאון נתרמו ע"י משפחת גוטמן. בסוף 2010 נפתח אגף חדש במוזיאון שהכפיל את שטחו. בשנת 2011 ביקרו במוזיאון 24,299 ביקורים, מספר נמוך מזה שנרשם בשנת 2010 (26,334) ונמוך משמעותית ממספר השיא של העשור האחרון שהיה בשנת 2009 (37,681).

לצד מוזיאון זה פועל בעיר גם מוזיאון "בית ראובן" בו ביקרו במהלך 2011 13,079 איש. מספר זה דומה למספר הביקורים שנרשם ב-2010 (13,460), אבל נמוך משמעותית מזה שנרשם בשנת 2009 (22,146 ביקורים).

מוזיאונים נוספים בעיר הם: בית בן גוריון (בו היו במהלך 2011 כ-45,000 ביקורים), בית התנ"ך (ב-2011 היה סגור לרגל שיפוצים), מוזיאון ז'בוטינסקי (כ-10,700 ביקורים ב-2011) ובית הקרן הקיימת (בו היו כ-9,500 ביקורים ב-2011). נוסף על כן, העירייה תומכת במספר גלריות ציבוריות לאומנות פלסטית כגון: "בית האומנים", "סדנאות האמנים", "הגלריה לאומנות חזותית", "המרכז לאומנות עכשווית" ועוד, בהן היו כ-97,000 ביקורים בכ-162 תערוכות. לשם השוואה, בשנת 2010 היו 60,000 ביקורים בכ-120 תערוכות, כלומר נרשמה עלייה של למעלה מ-60% במספר הביקורים בתערוכות העירוניות הללו. העירייה סיפקה כ-35 סדנאות ומרחבים ליצירה (כולל מקלטים) ל-35 אומנים ול-5 עמותות. כמו כן, בת"א-יפו קיים הריכוז הגדול בישראל של גלריות פרטיות; בעיר פועלות למעלה מ-40 גלריות פרטיות ובהן מוצגות תערוכות ואוספים לציבור הרחב.

3. אומנויות הבמה

ת"א-יפו משמשת מרכז מטרופוליני וארצי גם בתחומים של מופעי במה לסוגיהם.

3.1 מוסיקה

התזמורת הפילהרמונית הישראלית, שהיא התזמורת הגדולה והוותיקה בישראל, נוסדה בשנת 1936 ע"י ברונסיסלב הוברמן. התזמורת מופיעה דרך קבע בהיכל התרבות בתל-אביב. בשנת 2011 ערכה התזמורת 119 קונצרטים בעיר (לוח 7.4) ומספר הביקורים בהם עמד על כ-241,850. 42 קונצרטים נוספים נערכו ברחבי הארץ בהם ביקרו 56,277 איש. בשנת 2011 נרשמה עלייה גדולה במספר הביקורים בהשוואה לשנתיים הקודמות: בשנת 2009 היו כ-208,500 ביקורים ובשנת 2010 היו כ-212,700 ביקורים. עם זאת, בהשוואה לשנים קודמות, מספר הביקורים עדיין נמוך (בשנים 2007 ו-2008 היו למעלה מ-300,000 ביקורים).

בת"א-יפו פועלת גם התזמורת הקאמרית הישראלית. מספר הקונצרטים שערכה בעיר בשנת 2011 עמד על 52, מספר קטן יותר בהשוואה לזה שהיה בשנים קודמות. מספר הביקורים בקונצרטים הללו עמד ב-2011 על 19,211 ביקורים - זהו המספר הנמוך ביותר שנרשם בשני העשורים האחרונים. מספר המאזינים הנמוך בולט במיוחד לאור הגידול המשמעותי שנרשם בשנת 2006 בה היו 79 קונצרטים וכ-44,000 מאזינים.

בשנת 1985 הוקמה האופרה הישראלית החדשה, לאחר סגירתה של האופרה הישראלית (הישנה) ב-1982. באוקטובר 1994 חנכה האופרה הישראלית את ביתה החדש במשכן לאומנויות הבמה במרכז גולדה, ליד מוזיאון תל-אביב וספריית שער ציון - "בית אריאלה". בשנת 2011 הועלו 259 מופעים באופרה הישראלית ומספר הצופים הגיע ל-244,749 איש. הנתונים האלה מצביעים על עלייה בפעילות האופרה בהשוואה לשנתיים האחרונות - בכול אחת מהשנים 2009 ו-2010, מספר המאזינים בקונצרטים היה נמוך מ-200 אלף איש.

3.2 תיאטרון

בת"א-יפו מרוכזים תיאטרונים ואולמות תיאטרון רבים. הוותיק שביניהם הוא "הבימה", שנוסד במוסקבה ב-1918, ועבר לתל-אביב ב-1931. במהלך שנת 2007 התחיל שיפוץ בבניין התיאטרון, כך שהצגות התיאטרון התארחו באולמות אחרים בעיר. השיפוץ השפיע על מספר ההצגות המועלות ועל מספר הביקורים. השיפוצים המשיכו במהלך השנים 2009 ו-2010 והם הסתיימו רק בשנת 2011. בשנת 2011 הועלו על-ידי תיאטרון הבימה 1,204 הצגות בהן היו 680,000 ביקורים (לוח 7.4). זהו מספר ביקורים נמוך יותר בהשוואה למספר הביקורים שנרשם בשנתיים האחרונות - בשנת 2009 היו כ-800,000 ביקורים ובשנת 2010 היו כ-850,000 ביקורים.

גם תיאטרון "הקאמרי" הוא בין התיאטרונים הוותיקים בעיר, התיאטרון נוסד בתל-אביב בשנת 1944. בשנת 2011 הועלו 1,445 ההצגות ומספר הצופים הגיע ל-700,000 איש, שזהו מספר שיא מאז היווסדותו של התיאטרון. התיאטרון פועל גם בזירה החוץ עירונית והבין-לאומית והוא העלה ב-2011 כ-775 הצגות בכל רחבי הארץ ועוד 16 הצגות בחו"ל.

בין האכסניות הנוספות לפעילות תיאטרונית ותרבותית, תופס מקום חשוב תיאטרון בית לסין, שערך בשנת 2011, 710 מופעים באולמות בית לסין ובאולמות אחרים בעיר. סך כל הצופים בתיאטרון זה הגיע ל-405,552, בדומה למספר הצופים שנרשם בשנתיים האחרונות.

בשנת 1991 נוסד בתל-אביב-יפו תיאטרון "גשר" ע"י עולים מבריה"מ לשעבר. התיאטרון מציג בעברית, וכבר רכש מקום של כבוד בעולם התיאטרון בארץ. בשנת 2011 הוא ערך 166 מופעים בתל-אביב-יפו, בהם ביקרו 79,738 איש, ועוד 102 הצגות עם כ-66,300 צופים ביישובים אחרים. בהשוואה לשנתיים האחרונות מסתמנת ירידה הן במספר ההצגות והן במספר הצופים (בשנת 2009 היו 170 הצגות ובהן היו 87,448 צופים; בשנת 2010 היו 206 הצגות בהן היו 83,654 צופים).

מרכז נוסף לאומנויות הבמה הוא מרכז סוזן דלל למחול ותיאטרון בונה צדק, שנפתח בסוף 1989. בשנת 2011, נערכו במרכז 724 מופעים, ומספר הביקורים במופעים אלו הגיע ל-167,376. למרות שחלה ירידה במספר המופעים בהשוואה לשנתיים האחרונות, מספר הביקורים הגיע לשיאו בשנת 2011.

בתל-אביב-יפו פועלים גם תיאטרונים הפונים לאוכלוסיות ייחודיות כגון תיאטרון אורנה פורת לילדים ולנוער. ב-2011 הועלו תחת קורתו 297 הצגות ובהן צפו 75,543 בני נוער וילדים (התיאטרון פועל כחלק ממרכז סוזן דלל והנתונים שלו כלולים בנתונים שדווחו על מרכז סוזן דלל לעיל). כמו כן, תיאטרון היידישפיל לדוברי שפת האידיש, הוא תיאטרון ייחודי שהעלה בשנת 2011 104 הצגות בהן צפו כ-23,017 איש.

ביפו פועל תיאטרון "הסימטה" בו הועלו 420 הצגות פרינג' שבהן צפו כ-17,200 איש. במסגרת תיאטרון פרינג', בשנת 2011, פעלו בעיר עוד שני מרכזים: תיאטרון "תמונע", בו הועלו 390 מופעים עם כ-13,670 צופים ותיאטרון "צוותא", בו הועלו 247 מופעים עם כ-13,300 צופים.

3.3 מחול

בעיר פועלות מספר להקות וביניהן: להקת הבלט הישראלי, להקת בת-שבע, אנסמבל בת-שבע, להקת ענבל פינטו, להקת הפלמנקו הישראלית, להקת המחול רינה שיינפלד ועמותת הכוריאוגרפים. חלק גדול מהפעילות של הלהקות מתבצעת מחוץ לעיר. שתי הלהקות הגדולות הן הבלט הישראלי ובת-שבע. הבלט הישראלי הציג בעיר 23 מופעים (מתוך 89 בסה"כ), בהם היו כ-56,320 צופים; ולהקת בת שבע הציגה בעיר 101 מופעים (מתוך 196 בסה"כ) בהם היו כ-63,350 צופים. מוסד חשוב למחול המופעל על-ידי העירייה הוא מרכז למחול ותיאטרון "ביכורי העתים", בו משתתפים בחוגים השונים תלמידים מבתי הספר בעיר (ראה פירוט בסעיף 5 להלן).

4. קולנוע

מכלל 12,035,348 ביקורים בבתי קולנוע מסחריים בישראל בשנת 2011, 801,754 (6.7%) נערכו בבתי קולנוע בת"א-יפו. באופן כללי, מהנתונים שמצויים בידינו החל בשנות ה-60' עולה שמספר הביקורים בקולנוע ירד משמעותית הן ברמה הארצית והן ברמה העירונית. עם זאת, בשנים

האחרונות מתקיימות שתי מגמות הפוכות: בשנים האחרונות ברמה הארצית נרשמה עלייה במספר הביקורים בקולנוע, בעוד שברמת העיר, נרשמה מגמת ירידה מתמשכת (לוח 7.5). בת"א-יפו 25 אולמות להקרנה מסחרית של סרטים, ובהם 4,743 מושבים המהווים כ-11% מכלל המושבים בישראל. החל בסוף שנות ה-90 ועד שנת 2006 מספר האולמות בעיר היה יציב ועמד על כ-48 אולמות. בשנת 2007 מספר האולמות ירד ל-31 אולמות (ירידה של כ-35%). מאז, מספר האולמות במגמת ירידה. מגמה דומה מתרחשת גם בנוגע למספר הביקורים בבתי הקולנוע בעיר - לפני כשני עשורים, בשנת 1990, מספר הביקורים עמד על כ-4 מיליון, בעוד שבשנת 2011 מספרם ירד לכ-800,000 צופים, כלומר משנת 1990 ועד שנת 2011 חלה ירידה של כ-80% במספר הביקורים בבתי הקולנוע בעיר. מגמה זו מתקיימת גם בישראל, אם כי היא מתונה יותר וכאמור, בשנים האחרונות נרשמת מגמת עלייה מתונה - משנת 1990 עד שנת 2005 חלה ירידה של כ-23% במספר הביקורים בבתי הקולנוע בישראל, ומשנת 2005 ואילך החלה מגמת עלייה מתונה (בשנת 2011 הייתה עלייה של כ-44% בהשוואה לשנת 2005).

אחד המפעלים התרבותיים המיוחדים והמעניינים בעיר הוא הסינמטק הישראלי. פעילותו של הסינמטק הישראלי כוללת בין היתר: הקרנת סרטי איכות; קורסים שונים וביניהם סדנאות לאנימציה; ימי קולנוע לתלמידי בתי ספר, ארגון פסטיבלים ואירועים מיוחדים וכן מתן שירותי ספרייה. בשנת 2011 הוקרנו בסינמטק 1,800 סרטים ומספר הצופים עמד על 340,000; מספר המנויים בשנת 2011 היה כ-3,200. הספרייה של הסינמטק שירתה בשנת 2011 כ-2,000 איש. בסינמטק התקיימו בשנת 2011 סדרות מיוחדות בשיתוף עם גופים חיצוניים כגון: האוניברסיטה הפתוחה, "קתדרה" ועוד. בשנת 2011 התקיימו בסינמטק פסטיבלים בשיתוף עם עיריית תל-אביב-יפו, וביניהם: ג'אז בלוז וידאוטייפ, פסטיבל אנימציה, הפסטיבל הבינלאומי השביעי לסרטי ילדים, 'דוקאביב', 'אייקון', פסטיבל מדע בדיוני, פסטיבל 'קולנוע גאה' ועוד.

5. חינוך משלים ופעולות תרבות עירוניות

עיריית תל-אביב-יפו מפעילה רשת רחבה של מוסדות לחינוך משלים ולפעילות חברתית ותרבותית, הפרושים על פני העיר כולה (לוחות 7.6-7.9). בשנת 2011, פעלו במסגרת זו מרכזים קהילתיים (18 מוסדות), מרכזי ספורט, מתחמי קאנטרי קלאב ועוד. בסך הכל השתתפו בפעילויות השונות במוסדות העירוניים הללו 90,468 תושבים, מספר גבוה מזה שנרשם אשתקד (89,514 תושבים). מוקד פעילות עיקרי הוא המרכזים הקהילתיים - מספר המשתתפים בחוגים במרכזים הקהילתיים עמד בשנת 2011 על כ-38,400 תושבים. מבין המשתתפים בחוגים במוסדות אלה ב-2011, עיקר המשתתפים היו בחוגים הבאים: לימוד (מחשב, תקשורת, קריאה ושפות) - כ-49% וספורט - כ-26%. כ-33% מכלל המשתתפים ב-2011 ביקרו במרכזים קהילתיים בעבר הירקון (רבעים 1 ו-2), כ-29% מהמשתתפים ביקרו במוסדות בדרום מזרח העיר (רובע 9), כ-32% ביפו, נוה שאנן וסביבת התחנה המרכזית (רבעים 7 ו-8) ועוד כ-6% בצפון העיר (רובע 4).

בתשע"ב הפעילה תנועת הנוער של הצופים, כחלק מהפעילות של החינוך העירוני המשלים לילדים, לנוער ולקהילה, 20 שבטים, מהם 3 דתיים, 3 ערביים ו-2 צופים-ים. מספר החניכים בשבטים הללו עמד על 8,800. יש לציין כי בעיר פעילות 63 כיתות צופים-ים בהן כ-2,000 חניכים, וכן בשנים האחרונות קמה תנועת נוער חדשה בשם נתי"ב - נוער תל-אביב-יפו בקהילה, בה השתתפו כ-1,700 צעירים וצעירות הפעלים במגוון תחומים חברתיים וקהילתיים בעיר.

חלק נכבד מהפעילות בחינוך העירוני המשלים מכוון להענקת חינוך למבוגרים, פעילות המתרחשת במרכזים הקהילתיים, באולפנים ובמוסדות עירוניים נוספים ברחבי העיר. בתשע"ב (2011/12), במסגרות העיקריות שהופעלו בתחום זה וביניהם: מרכזים להנחלת הלשון, מרכזי תהילה, תיכון ערב ועוד, השתתפו כ-6,850 תושבים (לוח 7.9).

חלק מהחינוך העירוני המשלים מתקיים באמצעות חילופי משלחות בינלאומיות. בתשע"ב יצאו לחו"ל 29 משלחות בהן השתתפו 569 איש, ונתקבלו מחו"ל 20 משלחות, בהן 297 משתתפים. המשלחות מתמקדות בארבעה סוגי פעילות: 1. המשלחות העירוניות לפולין; 2. חילופי משלחות עם ערים תאומות; 3. תוכניות בחסות האיחוד האירופי - היורומד; 4. קבוצות ייצוג בתחומי האומנות והספורט.

מינהל החינוך, התרבות והספורט בעיריית ת"א-יפו הפעיל במסגרת החינוך המשלים לילדים בתשע"ב 24 מקהלות וחבורות זמר עם 682 משתתפים; 22 תזמורות עם 792 נגנים; קבוצות תיאטרון לילדים, נוער ומבוגרים - 63 קבוצות עם 949 משתתפים ומספר להקות מחול בהן משתתפים אלפי רקדנים. מוסד המופעל על-ידי העירייה הוא מרכז למחול ותיאטרון "ביכורי

העתים" בו משתתפים בחוגים השונים תלמידים מבתי הספר בעיר. מרכז למחול "ביכורי העתים" הינו מוסד תרבות בעל מוניטין רב, במיוחד בתחום המחול ובו בית ספר למחול מן הגדולים, שבו מוכשרים רקדנים ללהקת "מוזע" - להקת מחול מקצועית וכן, ללהקת נוער לריקוד מודרני.

בעירייה קיימת מינהלת סל תרבות הפועלת לעידוד הצריכה התרבותית בקרב התלמידים על-ידי מכירת כרטיסי הנחה להצגות בתיאטרונים הרפרטוארים, למופעי התרבות בעיר, למוזיאונים, לקולנוע ואף לסיורים ברחבי העיר. במהלך שנת 2011, חולקו ע"י מנהלת סלי התרבות בעירייה כ- 29,100 כרטיסים לתלמידים בגני הילדים (לכ- 8,300 ילדים) ועוד כ- 67,900 כרטיסים בבתי הספר בעיר (לכ- 21,000 תלמידים מבתי ספר ממלכתיים עבריים, ממלכתיים דתיים, חינוך מיוחד וערבי). כלומר, העירייה חילקה בסה"כ כ- 97,000 כרטיסיות לכ- 29,300 ילדי גן ותלמידים (בממוצע כ- 3.3 כרטיסיות לכל תלמיד).

המחלקה למופעים של העירייה עוסקת בארגון אירועים במגוון רחב של נושאים, במיוחד בחגים ובתקופת הקיץ. בשנת 2011 השתתפו בלמעלה מ-90 מופעים ואירועים כ-730,000 איש. המופעים המרכזיים בשנת 2011, בהם השתתפו 50,000 איש ויותר, היו: מצעד הגאווה, טעם העיר ואירועי יום העצמאות. בשנת 2011 התקיימו יותר אירועים בהשוואה לשנת 2010 אבל מספר המשתתפים היה נמוך יותר (בשנת 2010 היו 70 אירועים וכ-840,000 משתתפים).

לקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה ע"ש אריסון תפקיד כפול: מתן חינוך מוסיקלי לילדים ובני נוער מגיל 4 עד 18, ופעילות מוסיקלית המכוונת לכלל התלמידים והתושבים בעיר. בשנת 2011 מספר התלמידים בקונסרבטוריון עמד על 661, מתוכם 28% למדו נגינה בפסנתר, 15% שרו במקלה, 7% ניגנו בכינור והשאר היו פעילים בקבוצות נגינה בכלים אחרים.

6. ספורט ונופש פעיל

על-פי נתונים לשנת תשע"א 2010/11, בת"א-יפו היו למעלה מ-7,000 ספורטאים ב-473 קבוצות ספורט ייצוגיות המאוגדות ב-51 אגודות ספורט (מהן 36 קבוצות ספורט נכים) ברמה הלאומית, הארצית, ליגה א', ב', ג', נוער ונערים. הקבוצות פועלות ב-39 ענפים כאשר הענפים הפופולריים בעיר הם: כדורגל, כדורסל, כדור-יד, ג'ודו, אומנויות לחימה, אתלטיקה קלה, טניס ושייט. בעיר יש כ-825 מתקני ספורט הכוללים היכלי ספורט ואיצטדיונים, אולמות ספורט, מגרשים, בריכות שחיה, חדרי כושר ומסלולי כושר. בעיר ישנם בסך הכל כ-250 אתרים בהם מתבצעת פעילות ספורטיבית מגוונת, ובראשם, ספורטק צפון ובו כ-500,000 מבקרים וכן ספורטק דרום ובו כ-200,000 מבקרים.

בשנת תשע"א (2010/11) מספר המינוריים במועדוני הקאנטרי הקהילתיים הסתכם בכ-21,000 איש (לוח 7.7). בקורסים ללימוד לשחייה השתתפו כ-5,650 שוחים (מגיל 5 עד לבוגרים בגיל 60) ב-11 בריכות עירוניות ברמת מתחילים, בינוניים ומתקדמים. סך כל הכניסות לבריכות השחיה העירוניות עמד על כ-2.9 מיליון איש.

בשנת תשע"ב (2011/12), השתתפו 215 גני ילדים "לגדול ספורטיבי", פרויקט שחושף את הילדים לפעילות ספורטיבית ולחשיבותה בחיי היום-יום ומשתתפים בהם כ-6,350 ילדים. בבתי הספר בעיר היו 15 כיתות ספורט בהן היו פעילים כ-550 תלמידים. בנוסף, קיימים מועדוני ספורט בית-ספריים בהם השתתפו בשנת 2011 כ-2,000 תלמידים. באליפויות הספורט העירוניות בין בתי הספר בעיר השתתפו כ-20,000 תלמידים ותלמידות. במרכזי הספורט ברחבי העיר השתתפו 8,500 ילדים נוער ובוגרים. בשנת 2011 התקיימה בעיר ריצת המרתון המסורתית ובה השתתפו רבבות רצים מקרב תושבי העיר ומערים אחרות.

7. קרן יהושע רבינוביץ לאמנויות - תל-אביב

הקרן נוסדה בשנת 1970 במטרה לתרום להעשרת חיי התרבות והאמנות בעיר תל-אביב-יפו. בשנת 2011 תמכה הקרן בפרס תיאטרון הפרינג', וקיימה שותפות עם תיאטרון בית לסין במפעל לעידוד המחזה הישראלי המקורי. כמו כן חילקה הקרן שורה של פרסים: פרס ע"ש שוש אביגל במסגרת בית הספר למשחק יורם לוינשטיין בשכונת התקווה תל-אביב, פרס ע"ש ניסים עזיקרי במסגרת התיאטרונטו, פרס השחקן המצטיין ע"ש שמוליק סגל בתיאטרון הבימה, פרס תרגום ע"ש עדה בן נחום בתיאטרון בית לסין בתל-אביב, פרס הבמאי ע"ש יוסף מילוא בתיאטרון הקאמרי.

הקרן מקיימת, בשותפות עם הוצאת הספרים הקיבוץ המאוחד, מפעל להוצאה לאור של ספרי שירה בשם "ריתמוס" ומפעל להוצאה לאור של ספרים בתחום המחקר הספרותי בשם "מושג". לקרן מפעל משותף לפרוייקטים באמנויות בשיתוף עם המחלקה לאמנויות בעיריית תל-אביב-יפו. במסגרת מפעל זה ניתנו כ-50 תמיכות לאמנים בתחומי האמנויות השונים.

פרוייקט הקולנוע של הקרן הוא אחד הפרוייקטים הגדולים במדינה והוא תומך בהפקת סרטים עלילתיים באורך מלא, דרמות לטלוויזיה, סרטי תעודה, סרטי גמר של סטודנטים וסרטים ניסיוניים. הקרן תומכת בכ-60 סרטים בתחומים השונים מדי שנה. סרטיה זוכים להצלחה ניכרת בפסטיבלים בארץ ובחו"ל ואיכותם מקבלת הערכה נאותה ע"י מבקרי הקולנוע.

במסגרת הקרן ובניהולה פועלת קרן לסיוע לאמנים במצוקה בשיתוף מינהל התרבות ומפעל הפיס. בשנת 2011 זכו לתמיכה במסגרת זו כ-110 יוצרים בתחומי האמנויות השונים.

בשיתוף עם משרד התרבות והספורט מקיימת הקרן קרן לתרגום ספרות עברית - "עם הספר". במסגרת פעילות זו ניתנה תמיכה לתרגום 24 יצירות ספרותיות ישראליות.